

‘Euthanasie in alle lagen van bevolking ingeburgerd’

Het aantal mensen in Vlaanderen dat door euthanasie overlijdt, is in zes jaar tijd meer dan verdubbeld. In 2013 waren het er 2.800, of 4,6 procent van alle overlijdens. ‘Euthanasie is nu overal aanvaard’, zegt onderzoeker Luc Deliens (VUB).

2 FOTO'S

In een ruime helft van de -gevallen kort - euthanasie het leven minder dan een week in

---

VAN ONZE REDACTRICE VEERLE BEEL

De helft van de sterfgevallen in Vlaanderen wordt voorafgegaan door een medische beslissing. Die varieert erg: een kwart van de Vlamingen overlijdt nadat de pijnbestrijding is opgedreven, 17 procent zet de behandeling stop, 12 procent sterft nadat ze door hun arts in een diepe slaap zijn gebracht (palliatieve sedatie). Euthanasie blijft, met nu 4,6 procent of 2.800 overlijdens, het kleine broertje. Toch hebben we het hoogste euthanasiecijfer ter wereld, hoger dan dat van Nederland. Dat is voor het eerst.

De cijfers komen van de onderzoeksgroep Zorg rond het Levenseinde (VUB en UGent), die zijn nieuwste resultaten publiceerde in het vaktijdschrift *New England Journal of Medicine*. Artsen werden uitvoerig maar anoniem bevroegd over hun medisch handelen bij concrete overlijdens uit een ruime steekproef. Bij de vorige bevraging, in 2007, bleef euthanasie nog op 1,9 procent steken.

Nog altijd wordt euthanasie het vaakst toegepast bij mensen met kanker en bij hoogopgeleiden. Toch stijgt de vraag in alle lagen van de bevolking. Ze wordt ook vaker ingewilligd door de artsen. En ze blijft niet langer beperkt tot bepaalde settings.

‘De barrières die we vroeger aantreffen in sommige ziekenhuizen en in woonzorgcentra zijn afgebrokkeld’, zegt Luc Deliens (VUB), hoofd van de onderzoeksgroep. ‘Ik denk dat we mogen concluderen dat Vlaanderen het meest liberale en meest permissieve stukje van de wereld is

geworden. Het heeft zeker ook te maken met het feit dat euthanasie geïntegreerd is in de hele zorg rond het levenseinde. In Nederland is dat niet het geval. Wij mogen daar best trots op zijn.’ Opvallend is dat de stijging bij euthanasie gelijk loopt met een daling bij de palliatieve sedatie. ‘Zo’n daling heeft zich nog nergens ter wereld voorgedaan’, zegt Deliëns. ‘Internationaal zal dit een eyeopener zijn. Het wijst op de effectiviteit van onze euthanasiewet.’

Op schrift gesteld

In een ruime helft van de gevallen kort euthanasie het leven minder dan een week in. De praktijk blijkt ook beter te worden toegepast dan zes jaar geleden: de vraag wordt nu vaker door de patiënt op schrift gesteld (70 procent), en er wordt vaker een tweede arts geconsulteerd zoals de wet trouwens voorschrijft (93 procent).

Vreemd is dat de Federale Commissie Euthanasie voor 2013 maar 1.484 euthanasiegevallen heeft geregistreerd, half zo veel als de onderzoekers. ‘Wij stellen vast dat lang niet alle artsen hun euthanasiehandelen melden’, zegt onderzoeker Kenneth Chambaere. ‘Vaak omdat ze het niet als euthanasie ervaren. Bijvoorbeeld wanneer een patiënt vraagt om “er een eind aan te maken” en de arts vervolgens de pijnbestrijding opdrijft. Voor ons valt dit onder euthanasie.’

‘We hebben zelfs gezien dat er ook artsen zijn die het overlijden versnellen zonder dat de patiënt het vraagt. Dat betreft nog altijd 1,7 procent van de overlijdens.’

Eerst palliatieve zorg

De Gentse ethicus Freddy Mortier, coauteur van het wetenschappelijk artikel, vindt het een goede zaak dat euthanasie nu toegankelijk is voor iedereen en geen privilege meer van hogeschoolden. Hij is niet bang voor een hellend vlak: ‘Euthanasie vraagt om een heldere communicatie tussen arts en patiënt en dit onderzoek toont aan dat dit almaar zorgvuldiger gebeurt. Ook heeft driekwart van de mensen die door euthanasie overlijden, palliatieve zorg gekregen. Dat is een garantie dat patiënten niet uit wanhoop vragen om te mogen sterven, bij gebrek aan pijnbestrijding.’

Alleen jammer, zegt dan weer Deliëns, dat de palliatieve zorg gemiddeld pas twee weken voor het overlijden bij de patiënt komt, die dan al stervende is. En in woonzorgcentra is palliatieve zorg helemaal nog niet ingeburgerd. ‘Nu ook ouderen om euthanasie vragen is het des te belangrijker om hen palliatief goed te omkaderen.’